

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylöl 2018

İÇERİK

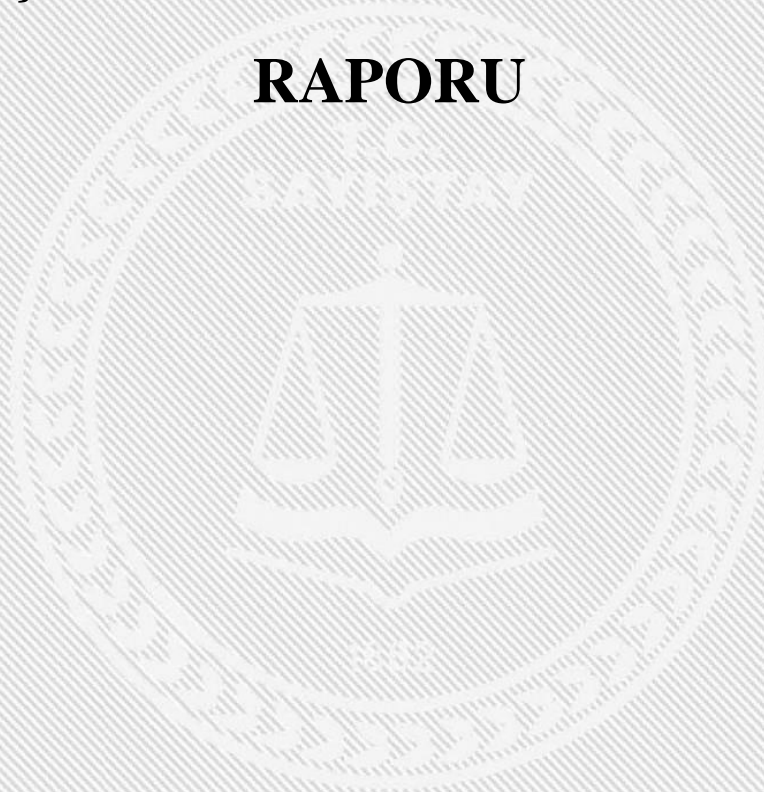
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU 2017 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU 2017 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU	35

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK
ARAŞTIRMA KURUMU**

2017 YILI

**SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	14
8.	EKLER.....	26

KISALTMALAR

- ARDEB:** Araştırma Destek Programları Başkanlığı
AR-GE: Araştırma Geliştirme
AŐ: Anonim Şirket
BİDEB: Bilim İnsanı Destekleme Programları Başkanlığı
BİLGEM: Biliřim ve Bilgi G¼venliđi İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi
BTY: Bilim, Teknoloji ve Yenilik
BTYK: Bilim Teknoloji Y¼ksek Kurulu
KDV: Katma Değer Vergisi
MAM: Marmara Araştırma Merkezi
MARTEK: Marmara Teknokent
SAGE: Savunma Sanayii Araştırma ve Geliştirme Enstit¼s¼
SGK: Sosyal G¼venlik Kurumu
TAEK: T¼rkiye Atom Enerjisi Kurumu
TOBB: T¼rkiye Odalar Borsalar Birliđi
TRT: T¼rkiye Radyo Televizyon Kurumu
T¼BİTAK: T¼rkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
T¼RKAK: T¼rk Akreditasyon Kurumu
T¼SEB: T¼rkiye Sağlık Enstit¼leri Başkanlığı
UME: Ulusal Metroloji Enstit¼s¼
UZAY: Uzay Teknolojileri Araştırma Enstit¼s¼
Y¼K: Y¼ksek Öğretim Kurumu

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), muhasebe işlemlerini Maliye Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemelere ve kendi çıkarmış olduğu yönetmelik ile usul ve esaslara göre yürüten, tahakkuk esaslı muhasebe sistemini kullanan özel bütçeli bir kurumdur.

Kurumun kurumsal kodu 40.08 olup 2017 yılı bütçesine ait ödenek cetvelinde yer alan bilgiler çerçevesinde 10 adet muhasebe biriminden oluşmaktadır.

Gelirler

Kamu idaresinin 2017 yılı gerçekleşen geliri 3.908.521.594,27 TL olup, 2.918.128.050,00 TL'si(% 75) hazine yardımı ve 990.393.544,27 TL'si(%25) öz gelirlere oluşmaktadır.

Giderler

Kurumun 2016 yılı toplam gideri 3.250.684.775,02 TL iken %6,93 artış göstererek 2017 yılı gideri 3.475.905.747,91 TL olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı harcamalarının dağılımı birinci düzey ekonomik kod bazında aşağıda yer almaktadır.

Tablo1: 2017 Yılı Bütçe Gerçekleşmesi

Gider Bütçesi	Planlanan TL	Yılsonu Ödeneği TL	Gerçekleşen TL	Yılsonu Ödeneğine Göre Harcama Oranı (%)
01. Personel Giderleri	416.451.000,00	459.356.294,00	445.770.690,86	97,04
02. SGK Devlet Primi Giderleri	88.681.000,00	90.150.146,00	85.150.048,48	94,45
03. Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	323.291.000,00	433.247.410,00	409.972.927,53	94,63
05. Cari Transferler	368.616.000,00	375.198.125,00	364.099.218,18	97,04
06. Sermaye Giderleri	399.630.000,00	575.475.637,27	202.312.375,61	35,16
07. Sermaye Transferleri	1.600.367.000,00	2.465.886.965,86	1.966.734.456,00	79,76
08. Yurtiçi Borç Verme	0	1.866.031,00	1.866.031,00	100
Toplam Gider	3.197.036.000,00	4.401.180.609,38	3.475.905.747,91	78,98

Toplam giderlerin yaklaşık %57'si 07 tertibinden yapılan ödemeler olup, kamu

idaresinin desteklediği projelerin toplam tutarını göstermektedir.

2017 yılı faaliyetleri ile 3.908.521.594,27 TL gelir elde edilmiş ve 3.475.905.747,91 TL gider yapılmış olup gelir-gider farkı 432.615.846,36 TL olarak gerçekleşmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün

belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Haklar Hesabında Yer Alan Tutarlar İçin Amortismanın Noksan Ayrılması

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 202'nci maddesinde "*Birikmiş amortismanlar ve değer düşüklüğü karşılığı hesabı, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi ile maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarını izlemek için kullanılır.*" Denmektedir.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü 47 Sıra No.lu Genel Tebliğinin 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında ise; "*...tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir.*" ifadesi yer almıştır.

İlgili hükümler uyarınca 260-Haklar Hesabının borç bakiyesi ile 268-Birikmiş Amortismanlar Ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının alacak bakiyesini eşit olması gerekmektedir.

2017 yılı Bilançosunun incelenmesinde; 260-Haklar Hesabının borç bakiyesi 232.501.097,87 TL iken, 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı alacak bakiyesinin 210.374.895,06 TL olduğu, dolayısıyla amortisman tutarının noksan olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 630-Giderler Hesabı, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabında 22.126.202,81 TL hata oluşmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Başkanlık Muhasebe Birimi ile BİLGEM, UME, MAM, BUTAL, ve SAGE Muhasebe Birimleri tarafından, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 47 Sıra No.lu Genel Tebliği hükümleri uyarınca, 260-Haklar Hesabı ile ilgili gerekli amortisman kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında 260-Haklar hesabı ile ilgili amortisman kayıtlarının yapıldığı belirtilmiş ise de; 2017 yılında 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 630-Giderler Hesabı, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabında 22.126.202,81 TL hata devam etmekte olup, Kurumun 2017 yılı mali tablolarının tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

BULGU 2: Dış Destekli Projelerde Fatura Karşılığı Tahsil Edilen Tutarların Emanet Hesaplarına Kdv'li Tutar Üzerinden Aktarılması

278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 16'ncı maddesinde:

“Kurum tarafından yürütülen dış destekli projelere ilişkin faturalı olarak veya ön ödeme alınması suretiyle tahsil edilen tutarlar, Kurum bütçesine gelir ve ödenek kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar ile Kurum tarafından desteklenen araştırma ve geliştirme projeleri ile diğer projeler için tahsis edilen kaynaklardan Kurumun uygun göreceği projelere ilişkin tutarlar, Kurum bütçesine gider kaydedilmek suretiyle proje yürütücüsü kamu kurum ve kuruluşları (bu Kanununun 2 nci maddesinin (c) bendi gereği kurulan merkez ve enstitüler dâhil) ile gerçek ve tüzel kişilerin hesaplarına aktarılır.” Hükmü yer almaktadır.

Türkiye Bilimsel Ve Teknolojik Araştırma Kurumunca Kurum Dışına Verilen Hizmetlerin Bedelinin Tespiti Ve Elde Edilen Gelirlerin Kullanımına İlişkin Yönetmelik'in “Hizmet Geliri ve Gelirden Personele Ödenecek Miktarların (%40'lar) Belirlenmesi ve Ödenmesi” başlıklı 10'uncu maddesinde:

“Hizmet Geliri; hizmet bedeli ile gerçekleşen gider (kadrolu Kurum personeli maliyeti hariç) arasındaki farktır.

a) Her yıl sonunda yıl içinde elde edilen toplam Hizmet Geliri hesaplanır. Hizmet geliri hesabında dikkate alınacak hususlar aşağıdadır:

1. Hizmet Gelirinin tespitinde, tahakkuk eden gelirler (ön ödemeler dahil) dikkate alınır...”denilmektedir.

Bu hükümlere istinaden dış destekli projelere ilişkin fatura kesildiğinde gelir tahakkuku yapılmakta, bu tutarlar tahsil edildiğinde ise kurum bütçesine gelir kaydedilmekte ve karşılığı gider kaydedilmek suretiyle de emanet hesaplarına aktarılmaktadır. Gelir tahakkuku yapıldığında faaliyet gelirleri hesabına KDV’siz tutar, ancak tahakkuk eden bu tutarlar tahsil edilip emanet hesaplarına aktarma yapıldığında ise faaliyet giderleri hesabına KDV’li tutar üzerinden kayıt yapılmaktadır. Dolayısıyla emanet hesaplarına KDV’siz tutar üzerinden aktarma yapılması gerekirken KDV’li tutar üzerinden aktarma yapılması KDV tutarı kadar olumsuz faaliyet sonucuna yol açmaktadır. Ayrıca bu durum, proje bittiğinde ilgili emanet hesaplarında KDV tutarı kadar bakiye kalmasına yol açmaktadır. Zira yönetmelik hükümlerinde belirtildiği üzere hizmet gelirinin hesabında da tahakkuk eden gelirler dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla dış destekli projelerde tahakkuk eden gelir kadar gider kaydı yapılarak emanet hesaplarına aktarma yapılması gerekirdi.

Dış destekli projelerde fatura karşılığı tahsil edilen tutarların 630-Giderler Hesabına ve 333-Emanetler Hesabına KDV’li tutar üzerinden kayıt yapılması sonucu BİLGEM’de 18.930.453,00 TL ve UME’de 2.685.483,47 TL olmak üzere toplam 21.615.936,47 TL kadar bu hesapların fazla görünmesine neden olunmuştur

Bu itibarla, biten projelerin 333- Emanetler hesabındaki 21.615.936,47 TL bakiyenin 600-Gelirler Hesabına aktarılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda belirtildiği üzere dış destekli projelerde fatura karşılığı tahsil edilen tutarlar KDV hariç tutarlar üzerinden ilgili hesaplara alınacak, KDV tutarı KDV hesaplarında takip edilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususun düzeltileceği belirtilmiş ise de; 2017 yılında, 630-Giderler Hesabı ile 333-Emanetler Hesabında 21.615.936,47 TL hata devam etmekte olup, Kurumun 2017 yılı mali tablolarının tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

BULGU 3: Dış Destekli Projelere İlişkin Hizmet Gelirinin Hesabında Genel Gider Payı Ayrılmasına Rağmen Muhasebe Kaydının Yapılmaması

Türkiye Bilimsel Ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na Kurum Dışına Verilen Hizmetlerin Bedelinin Tespiti Ve Elde Edilen Gelirlerin Kullanımına İlişkin Yönetmelik'in "Hizmet Geliri ve Gelirden Personele Ödenecek Miktarların (%40'lar) Belirlenmesi ve Ödenmesi" başlıklı 10' uncu maddesinde:

"Hizmet Geliri; hizmet bedeli ile gerçekleşen gider (kadrolu Kurum personeli maliyeti hariç) arasındaki farktır.

a) Her yıl sonunda yıl içinde elde edilen toplam Hizmet Geliri hesaplanır. Hizmet geliri hesabında dikkate alınacak hususlar aşağıdadır:

1. Hizmet Gelirinin tespitinde, tahakkuk eden gelirler (ön ödemeler dahil) dikkate alınır. Proje sonunda gerçekleşen gider ve gelirin eşit veya gerçekleşen giderin fazla olması durumunda, personele o projeden yapılan %40 ödemeleri, ilgili yıla ait hizmet gelirinden mahsup edilir.

2. AR-GE hizmet gelirleri için,

- Tamamlanan projelerde her proje için ayrı ayrı olmak üzere, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j) ve (k) bentlerinde belirtilen maliyet kalemleri için gerçekleşen giderlerin, hizmet bedelinden düşülmesi suretiyle, hizmet geliri hesaplanır.

... "

7' nci maddesinde ise;

"Hizmet Maliyetinin Hesabı

Madde 7 - Kurum içi ve dışına verilecek her türlü hizmetin maliyeti aşağıdaki gider kalemleri göz önüne alınarak hesaplanır:

a) Hizmeti yürütmek üzere görevlendirilecek kadrolu personelin maliyeti,

b) Hizmeti yürütmek üzere geçici olarak istihdam edilecek proje personelin kıdem tazminatı ve benzeri yükümlülükler dahil maliyeti,

- c) Kurum içinden veya dışından alınacak hizmetin maliyeti,
- d) Hizmetin gerektirdiği yeni araç, gereç, teçhizat, tesis, bina ve altyapı için yapılacak harcamalar,
- e) Sarf malzemesi giderleri,
- f) Hizmetin gerektirdiği yurt içi ve yurt dışı seyahat giderleri,
- g) Kırtasiye, rapor hazırlama, yazışma, haberleşme, bilgiye erişme ve bilgi işlem gibi diğer giderler,
- h) Sözleşme gereği yapılması gereken noter masrafı, teminat mektubu, sigorta ve benzeri hizmetler ile transfer harcamaları,
- i) Hizmetin gerektirdiği temsil, ağırlama ve tanıtım giderleri.
- j) Hizmetin niteliği gereği varsa diğer giderler.
- k) Genel giderler.”

Hükümleri yer almaktadır.

Dış destekli projelerin hizmet geliri hizmet bedeli ile gerçekleşen gider arasındaki farktır. Yönetmeliğin 7' nci maddesine göre gider kalemi olarak gösterilen genel gider payının hizmet geliri hesaplanırken hizmet bedelinden düşülmesi gerekmektedir. Ayrıca bu genel gider payının; bu giderler gerçekleştiği anda proje bütçesi yerine kurum bütçesinden karşılanmasından dolayı proje ile ilgili emanet hesaplarından çıkış yapılarak kurum bütçesine gelir kaydının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; BİLGEM’de dış destekli projeler için hizmet geliri hesaplanırken genel gider payının ayrıldığı ancak emanet hesaplarından çıkış yapılarak gelir hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Dolayısıyla dış destekli projelere ait genel gider payının emanet hesaplarından çıkış yapılarak gelir kaydının yapılmaması sonucu 600-Gelirler Hesabı, 800-Bütçe Geliri Hesabı ve 333-Emanetler Hesabında 15.423.462,00 TL hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; "Dış destekli projelere ait genel gider payı bulguda belirtildiği üzere proje hesaplarından çıkarılarak 2018 yılı içerisinde ilgili hesaplara aktarılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususun düzeltileceği belirtilmiş ise de; 2017 yılında, 600-Gelirler Hesabı ve 333-Emanetler Hesabında 15.423.462,00 TL hata devam etmekte olup, Kurumun 2017 yılı mali tablolarının tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

BULGU 4: TÜBİTAK Ar-Ge Merkezleri ile Enstitülerinde Görev Yapan ve Kamu Personeli Olan Proje Çalışanlarının Ücretlerinden Teşvik Hükümlerine İstinaden Yapılan Gelir Vergisi Stopaj Tutarlarının Kurum Hesaplarına Gelir Kaydedilmesi

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un "İndirim, istisna, destek ve teşvik unsurları" başlıklı 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

"Gelir vergisi stopajı teşviki: Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde .....çalışan tasarım ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksan beşi, yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksanı ve diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır....."

Hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre; Ar-Ge, Yenilik ve Tasarım kuruluş ve merkezlerinde çalışanlar için gelir vergisi stopajı teşviki getirilmiş ancak kamu personeli olanlar kapsama dahil edilmemiştir. Dolayısıyla, gelir vergisi stopaj teşviki uygulanabilmesi için ar-ge merkezleri ile enstitülerde görev yapan proje personelinin kamu personeli sayılmaması gerekmektedir.

5746 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (1) fıkrasında,

“Kamu personeli: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinde... ..çalışan memurlar ile diğer kamu görevlilerini ve diğer personeli (Bu kamu görevlilerinin ilgili mevzuat kapsamında sahip oldukları özlük haklarına sahip olmayanlardan geçici olarak ve proje süresiyle sınırlı olarak istihdam edilenler bu Kanun uygulamasında kamu personeli sayılmaz.)” denilmek suretiyle kamu personelinin tanımı yapılmıştır.

TÜBİTAK (II) sayılı cetvelde yer aldığından çalışanların bu Kanun kapsamında kamu personeli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Kurumda 31.12.2016 tarih itibariyle 4.773 personel görev yapmakta olup, bu personelin 2.729’u (%57,2) kadrolu, 2.044’ü (%48,2) proje personelidir.

278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun’un 17’ nci maddesi uyarınca Başkan dahil tüm kurum çalışanları özel hukuk hükümlerine tabi olup, İnsan Kaynakları Yönetmeliği’nin 7’nci maddesinde Hizmet Grupları (Y) Grubu (Yönetim), AG Grubu (Araştırma), (A) Grubu (Teknik ve destek), (B) Grubu (Hizmet) ve (C) Grubu (Yardımcı hizmet) olmak üzere beş ana grupta toplanmıştır.

Kurum personelinin ücretleri, kadrolu veya proje personeli ayırımı yapılmadan yukarıda belirtilen gruplar esas alınarak Bilim Kurulunca belirlenmiştir. Dolayısıyla kurum çalışanlarının tamamı aynı ücret sistemine göre maaşlarını almaktadırlar

Ayrıca kurumda çalışan proje personeli sadece proje süresiyle istihdam edilmemekte, çalışma süresi biten proje personeli bir başka proje / projelere aktarılmakta, süresi belirsiz sözleşmeli personel konumuna geçmektedir. Öte yandan toplu sözleşme hükümlerinden de kadrolu personel gibi faydalanmaktadırlar. Dolayısıyla, proje personeli ile kadrolu personel arasında özlük hakları yönünden bir fark bulunmamaktadır.

Bu itibarla, proje personeli ile kadrolu personel arasında özlük hakları yönünden bir fark bulunmadığı ve bu personelin geçici ve projeye sınırlı istihdamı söz konusu olmadığından proje personelinin de kamu personeli olarak değerlendirilmesi ve bunun sonucunda; 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun uyarınca sağlanan teşviklerden yararlandırılmaması gerektiği düşünülmektedir.

5746 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte ilk beş yıl hesaplanan gelir vergisi teşviki emanet hesaplarına alınmış, beş yılın sonunda Ar-Ge Birimleri ile Ar-Ge Kolaylık

Birimlerine gönderilen TÜBİTAK Başkanlığı'nın 06.07.2012 tarih ve B.02.1.TBT.0.70.74.03.45/11574 sayılı yazısı ile bu tarihe kadar emanet hesaplarına alınan tutarların gelir yazılması, bundan böyle bahsi geçen kesintilerin yapılmaması istenmiştir. Bu yazıya istinaden, SAGE uygulamaya son vermiş, BİLGEM, MAM, UME ve UZAY ise hesaplanan gelir vergisi teşviklerini gelir kaydetmeye devam etmişlerdir.

Diğer yandan, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 9' uncu maddesinde, Kurumun gelir kaynakları maddeler halinde sayılmış, ancak yukarıda belirtilen hususlara yer verilmemiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5746 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.04.2008 tarihten itibaren, UME, UZAY ve SAGE (Uygulamaya son verme tarihine kadar) enstitüleri ile BİLGEM ve MAM araştırma merkezlerinde Ar-Ge, yenilik ve tasarım projelerinde çalışan proje personeli adına gelir vergisi stopaj teşviki olarak hesaplanıp personele yansıtılmayan ve kurum gelir hesaplarına aktarılan toplam meblağın ilgili Vergi Dairelerine yatırılması gerektiği düşünülmektedir.

Yapılan incelemede, 2017 yılı içinde gelir vergisi teşviki olarak toplam 20.916.433,69 TL nin (BİLGEM: 15.669.271,69 TL, MAM: 977.896,71 TL, UME: 303.843,69 TL ve UZAY: 3.965.433,71 TL) gelir kaydedildiği tespit edilmiştir.

Sonuç itibariyle, toplam 20.916.445,80 TL nin gelir yazılması nedeniyle 600-Gelirler Hesabı ile 800-Bütçe Gelirleri hatalı veri üretmiş, böylece yılsonu düzenlenen Faaliyet Sonuçlar Tablosu ile 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabında fazlalığa neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle; proje personelinin, "*Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin*" ve "*Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda Görev Yapan ve Toplu İş Sözleşmesi Kapsamı Dışında Bulunan Personele Yapılacak Ödemelere İlişkin Usul Ve Esasların*" kapsam maddelerine girmediğini ve emsal ücret uygulaması nedeniyle kadrolu personel ile aynı ücreti alacağına ilişkin bir düzenleme olmayan ve proje süresi ile sınırlı olarak istihdam edilen proje personelinin, sadece 5746 sayılı Kanun hükümlerine göre kamu personeli olarak değerlendirilmesine imkan olmadığını belirtmektedir. Ayrıca, 5746 sayılı Kanun ile düzenlenen teşvik hükümlerine, proje personelinin tabi tutulmasının uygun olduğu belirtilerek, proje personeli ücretlerinden "gelir vergisi stopajı teşviki" kapsamında hesaplanan tutarların Gelir Vergisi Kanununun geçici

75'inci maddesi hükmü uyarınca terkin edilmek suretiyle gelir hesaplarıyla ilişkilendirildiği ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında kadrolu personel ile proje personelinin aynı ücreti alacağına ilişkin bir düzenleme olmadığı belirtilmesine rağmen kadrolu personel ile proje personeline yapılan her türlü ödemeler incelendiğinde aralarında bir fark olmadığı anlaşılmaktadır.

Kurum personelinin ücretleri, kadrolu veya proje personeli ayırımı yapılmadan Bilim Kurulunca belirlenmektedir. Proje personelinin sözleşmeleri de Bilim Kurulunca belirlenen ücretler üzerinden düzenlenmektedir. Dolayısıyla kurum çalışanlarının tamamı aynı ücret sistemine göre maaşlarını almakta ve aynı işi yapan personel arasında iş barışını sağlamak adına hiç bir fark bulunmamaktadır. Öte yandan proje personeli toplu sözleşme hükümlerinden de kadrolu personel gibi faydalanmaktadır. Dolayısıyla, proje personeli ile kadrolu personel arasında özlük hakları yönünden bir fark bulunmamaktadır.

Ayrıca cevapta belirtildiği gibi proje personelinin sözleşmesi süreli olmasına rağmen kurumda çalışan proje personeli sadece proje süresiyle istihdam edilmemekte, çalışma süresi biten proje personeli bir başka proje / projelere aktarılmakta, süresi belirsiz sözleşmeli personel konumuna geçmektedir.

Bu itibarla, proje personeli ile kadrolu personel arasında özlük hakları yönünden bir fark bulunmadığı ve bu personelin geçici ve projeye sınırlı istihdamı söz konusu olmadığından proje personelinin de kamu personeli olarak değerlendirilmesi ve bunun sonucunda; 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun uyarınca sağlanan teşviklerden yararlandırılmaması ve proje personelinin hesaplanan gelir vergisinin tamamının vergi dairesine yatırılması gerektiği düşünülmektedir.

Diğer taraftan kamu idaresi cevabında kamu personeli olarak görmediği proje personelinin gelir vergisi stopajı teşvik hükümlerine tabi tutulması gerektiğini belirtmesine rağmen, cevabın sonunda gelir vergisi stopaj teşvik tutarlarının terkin edilerek kuruma gelir yazıldığını ifade etmektedir. Ancak, cevapta belirtildiği gibi proje personeli kamu personeli olarak değerlendirilmeseydi gelir vergisi stopajı teşvikinden bu kişilerin yararlandırılması gerekirdi. Dolayısıyla, proje personelinin kamu personeli olarak değerlendirildiği veya değerlendirilmediği her iki durumda da gelir vergisi stopajı teşvik tutarlarının kuruma gelir kaydedilmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, 2017 yılında 600-Gelirler Hesabında 20.916.445,80 TL hataya neden olunmuş olup, Kurumun 2017 yılı mali tablolarının tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

BULGU 5: Proje Personelinin Yemek ve Servis Ücretlerinin Proje Bütçesinden Ödenmesi Gerekirken Kurum Bütçesinden Ödenmesi

Türkiye Bilimsel Ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nca Kurum Dışına Verilen Hizmetlerin Bedelinin Tespiti ve Elde Edilen Gelirlerin Kullanımına İlişkin Yönetmelik'in Hizmet Maliyeti başlıklı 7'nci maddesinde kurum içi ve dışına verilecek her türlü hizmetin maliyetinde dikkate alınacak gider kalemleri sayılmış ve maddenin b) bendinde; "*Hizmeti yürütmek üzere geçici olarak istihdam edilecek proje personelin kıdem tazminatı ve benzeri yükümlülükler dahil maliyeti,*" hizmet maliyetine dahil giderler arasında belirtilmiştir.

Bu hükme göre, proje personelinin yemek, ulaşım servis vb giderleri hizmet maliyeti içerisinde yer alan giderlerden olduğu için, bu giderlerin proje bütçesinden karşılanması ve dolayısıyla proje hesaplarının izlendiği 333- Emanetler Hesabından ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; SAGE, UZAY, MAM ve BİLGEM birimlerinde görevli proje personelinin yemek ve ulaşım servisleri giderlerinin proje hesaplarının takip edildiği 333- Emanetler Hesabı yerine 830-Bütçe Giderleri Hesabından ödendiği görülmüştür.

Bu itibarla, 830-Bütçe Gideri, 630-Giderler ve 333-Emanetler Hesabında hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; Özetle; MAM ve BİLGEM'de İlgili Yönetmeliğin 7 nci Maddesi (b) bendinde sözü edilen benzeri yükümlülüklerden kastedilenin ücret, kıdem tazminatı ve benzeri (ihbar tazminatı vb.) maliyetlerin kastedildiği yemek, taşıma, kreş giderlerinin 03 - Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alım Giderleri kodu altında sınıflandırılmış ve cari gider olarak tanımlandığı, elektrik, su, ısıtma, akaryakıt vb. giderlerde cari gider olarak projelere yansıtıldığı, proje sayısının fazla olması nedeni ile hesaplama ve dağıtımının en doğru şekli yılsonunda mümkün olduğu, yapılan dağıtımın projelere gider yazılıp 800-Bütçe Gelirlerine alacak kaydedildiği, SAGE'de projeden istihdam edilen personelin yemek ve servis vb. gibi giderleri toplamı dolaylı masraflar adı altında projelere gider olarak yansıtıldığı, yıl sonunda projelerin 333- Emanet Hesabına gider, 800- Bütçe Gelirleri ve 600- Gelirler Hesabına gelir kaydedildiği, UZAY'da personele servis hizmeti verilmediği, bilet yardımı ödendiği, ilgili projelere ücret ödeme işlemleriyle maliyet olarak yansıtıldığı, yemek giderinin ise tamamının

cari bütçeden ödendiği, ancak, yıl sonunda genel giderlere katkı olarak Dış Destekli Projelerden belli bir tutarın proje hesabına gider, Enstitü hesabına gelir olarak yansıtıldığı belirtilmektedir

Sonuç olarak Dış destekli projelerden karşılanması gereken giderlerin bütçeden ödendiği ve ödemelerin yıl sonlarında hesaplanarak ertesi yıl hesaplarına gelir yazılmak suretiyle mahsup edildiği ifade edilmiştir. Ancak yapılan işlemle, 2017 yılına ait bütçe gideri 2018 yılında gelir kaydedilmek suretiyle telafi edilme yoluna gidilmiştir. Sonuç itibarıyla, hesap edilen gider tutarının en geç 31.12.2017 tarih itibarıyla 333- Emanetler Hesabından mahsup edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla 2017 yılında, 630-Giderler ve 333-Emanetler Hesaplarında yapılan hatalar devam etmekte olup, Kurumun 2017 yılı mali tablolarının tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığının 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İştirak Edilen Şirketlerde Sermaye Düzeltmesi Yoluyla Artan İştirak Payının ve Sermaye Taahhütlerinin, Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Kaydedilmemesi

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin; 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının, “*Hesabın Niteliği*” başlıklı 159’uncu maddesinde mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kâr ve zararlar ile bu kurumların ödenmemiş sermayelerine mahsup edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı,

“*Hesaba İlişkin İşlemler*” ve “*Hesabın İşleyişi*” başlıklı 160 ve 161’inci maddelerinde; sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nakdi sermaye ve gerekse ayni sermaye şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedileceği, nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların, kuruluşların özkaynak

hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlara eşit olması gerektiği ve taahhüt edilen sermaye tutarlarının bu hesaba borç, 247-Sermaye Taahhütleri Hesabına alacak; kuruluşlara verilen sermayenin işletilmesi sonucunda ortaya çıkan ve özel kanunlarında sermayeye eklenmesine yetki verilen kârların, bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak; ayrıca, ödeneği temin edildiğinde söz konusu tutar 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

247-Sermaye Taahhütleri Hesabının “*Hesabın niteliği*” ve “*Hesabın işleyişi*” başlıklı 165 ve 166’ncı maddelerinde ise, kamu idarelerinin mali kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılacağı, sermaye taahhütlerinin bu hesaba alacak, ilgili mali duran varlık hesabına borç kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

TÜBİTAK tarafından sermayesine iştirak edilen kuruluşlar itibarıyla yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1-) Sermayesinin tamamı 500.000,00 TL olan MARTEK A.Ş.’nin 31.12.2016 tarihli bilançosunda ödenmiş sermayesinin sermaye düzeltmesi ile 534.886,22 TL olarak görünmesine rağmen TÜBİTAK 31.12.2017 tarihli bilançosunda iştirak payı 480.000,00 TL olarak görülmektedir. Şirketin % 96 hisse sahibi TÜBİTAK olduğundan MARTEK A.Ş. nin sermayesindeki fiilen karın sermayeye eklenmesi niteliğinde olan bu artış kurumun mali tablolarına yansımadığından 241- Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında ve 600- Gelirler Hesabında 33.490,77 TL noksanlık bulunmaktadır.

2-) TÜBİTAK tarafından TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.’ye 2.400.000,00 TL sermaye taahhüdünde bulunduğu halde; Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına sadece 600.000, TL kaydedildiği görülmüştür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, TÜBİTAK’ın iştirakleri dolayısıyla, kurum mali tablolarında 241-Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 1.833.490,77 TL ve 600-Gelirler Hesabında, 830-Bütçe Giderleri, 835-Gider Yansıtma, 800-Bütçe Gelirleri ve 805-Gelir Yansıtma Hesaplarında 33.490,77 TL, 247-Sermaye Taahhütleri Hesabında ise 1.800.000,00 TL hata oluşmuştur.

Kamu idaresi cevabında; aynen “*MARTEK A.Ş. ve TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.’ye ait muhasebe kayıtlarındaki eksiklikler Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin ilgili hükümlerine uygun olarak ekli yevmiye kayıtları ile düzeltildiği*” belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, 241-Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile 247-Sermaye Taahhütleri Hesabında gerekli düzeltmenin yapıldığı belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: İştirak Edilen Şirketlerden Kar Payı Alacaklarının Takip Ve Tahsil Edilmemesi

Türk Ticaret Kanununun “Genel Kanuni Yedek Akçe” başlıklı 519’uncu maddesinde;

“(1) Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşıncaya kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır.

(2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da;

...

c) Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu,

genel kanuni yedek akçeye eklenir.” Hükmü yer almaktadır.

TÜBİTAK tarafından sermayesine iştirak edilen kuruluşlar itibarıyla, yukarıda yer alan mevzuat hükmü ve TÜBİTAK’ın ortak olduğu şirket ana sözleşmeleri dikkate alınarak yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

1- Sermayesinin % 35’i Kuruma ait olan Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Anonim Şirketi’nin 2012 yılında kurulduğu, 26.03.2015 tarihli Olağanüstü Genel Kurul toplantısında 10.000.000,00 TL olan esas sermayesinin 113.875.000,00 TL artırılmak suretiyle 123.875.000,00 TL’ye çıkarılması ve Kurumun sermayeye katkısının 53.750,000 TL olması karar altına alınmıştır. Bu durumda TÜBİTAK’ın ortaklık oranı % 35’den % 43’e yükselmiş olmaktadır. Şirket ana sözleşmesinin 18’inci maddesine göre Dönem Net Karından %5 kanuni yedek akçe ayrıldıktan sonra kalan tutarın %5’inin kar sahiplerine dağıtılması

gerekli olup, Dönem Net Karının geri kalan kısmı ile ne yapılacağı ise Genel Kurul Kararına göre tespit edilmektedir. Şirketin 2015 yılı Dönem Net Karı 33.003.299,83 TL, 2016 yılı Dönem Net Karı ise 50.644.856,40 TL'dir. Söz konusu verilere göre, TÜBİTAK'ın sırasıyla en az 674.092,39 TL ($33.003.299,83 \times 0,95 \times 0,05 \times 0,43$) ve 1.034.421,19 TL ($50.644.856,40 \times 0,95 \times 0,05 \times 0,43$) kar payı tahakkuk ve tahsil etmiş olması gerekmektedir. Ancak böyle bir kayda rastlanmamıştır. Kurumda şirketin önceki yıllarla ilgili gelir ve kar bilgisi mevcut değildir.

2- Kuruluş sözleşmesinde kar payı ile ilgili aynı hüküm bulunan MARTEK A.Ş'nin bilanço bilgilerine göre 2004 -2016 tarihleri arasında safi karı 35.144.178,17 TL olup, daha önce TÜBİTAK' a bir kar payı ödemesi söz konusu olmadığından 2016 yılı sonu itibari ile Kuruma 1.602.574,52 TL ($35.144.178,17 \times 0,95 \times 0,05 \times 0,96$) kar payı ödemesi gerekmektedir.

Ancak söz konusu tutarların takip ve tahsili ile ilgili bir kayda rastlanılmamıştır. Diğer iştiraklerin bilanço ve gelir tabloları ile ilgili bilgi de mevcut değildir. Bu nedenle kurum bilançosu ve mali tablolarında 600- Gelirler, 800 Bütçe Gelirleri ve 805 Bütçe Gelirleri Yansıtma hesaplarında 3.311.088,10 TL hata oluşmuştur.

Kamu idaresi cevabında; aynen "*Ortağı olduğumuz MARTEK ile diğer şirketlerden ilgili yıllara ait kar paylarının tahsil edilmesine ilişkin gerekli işlemler yapılacaktır*" denilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, iştirak şirketlerinden kar paylarının tahsil edileceği ifade edilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: TÜBİTAK Tarafından Satış Konusu Yapılan Kitap ve Dergiler İçin Telif Hakları Ödemesinde İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kullanılmaması

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun (1/3-g) maddesinde;

"Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelere, ... ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen... müesseselerin ticari, sınaî, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri vergiye tabi tutulur." Denilmektedir.

"*Vergi İndirimi*" başlıklı 29'uncu maddesinde ise,

“Mükellefler, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak aşağıdaki vergileri indirebilirler:

a) Kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi,

...” mükelleflerin indirebilecekleri vergiler arasında belirtilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *“191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğini”* açıklayan 125'inci maddesinde,

“İndirilecek katma değer vergisi hesabı, katma değer vergisi mükellefi kamu idarelerince katma değer vergisi mükellefiyetine konu mal ve hizmet satın alınması sırasında ilgililere ödenen katma değer vergisi ile kamu idarelerince satılan mal veya hizmetlerin iade ve iskontolarına ilişkin katma değer vergilerinin izlenmesi için kullanılır.” denilmek suretiyle 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kurum muhasebe kayıtlarında hangi hallerde kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda TÜBİTAK'ın KDV'ye tabi olan faaliyetleri ile ilgili yaptığı kitap dergi basım dağıtım vb. giderlerine ilişkin KDV tutarlarının tamamının, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilerek indirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak söz konusu kitapların matbuat giderleri için yüklenilen KDV tutarlarının indirim konusu yapılırken, kitap ve dergi içeriği için müelliflere yapılan ödemelerde yüklenilen KDV tutarlarının indirim konusu yapılmadığı, bu tutarların da 260-Haklar Hesabında yer aldığı görülmüştür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, kurum mali tablolarında 260-Haklar Hesabı, 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı ve 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında 225.059,45 TL tutarında hata oluşmuştur.

Kamu idaresi cevabında; aynen *“Satış konusu yapılan kitap, dergi vb. ödemeler için telif hakları ödemelerinde hesaplanan katma değer vergisinin, indirilecek katma değer vergisine konu edilmesi ve mevcut kayıtların düzeltilmesi için, 2017 ve 2018 yıllarında yapılan telif ödemelerine ait bilgiler Bilim ve Toplum Daire Başkanlığından 11/05/2018 tarihli ve 99085 sayılı yazı ile istenmiştir. Alınacak bilgilere istinaden muhasebe kayıtlarındaki*

eksiklikler ivedilikle giderilecektir. Satış konusu yapılan kitap ve dergiler için telif hakları ödemesinde 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun olarak, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanılmasına gerekli dikkat ve özen gösterilecektir” denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanılmasına gerekli dikkat ve özen gösterileceği ifade edilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacakların Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin;

50'nci maddesinde; faaliyet alacakları hesap grubunun, kamu idarelerince gelir olarak tahakkuk ettirilen ve bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen her türlü vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar, diğer gelirler ile sermaye gelirlerinden kaynaklanan alacakların izlenmesi için kullanılacağı,

51'inci maddesinde; 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabının mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirlerinin, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinin, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerin, duran varlıklar ana hesap grubu içindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ile bunlardan yapılan tahsilat veya terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı,

54'üncü maddesinde; 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen vergi gelirlerinin, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinin, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı,

Belirtilmiştir.

Yönetmelik hükümlerine göre, bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen her türlü vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar, diğer gelirlerin 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında, bu süreler içerisinde tahsil edilemeyen alacakların ise 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise tahakkuku bir yıldan daha önce yapılan diğer bir deyişle 2016 yılı ve öncesinde 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedilen alacak tutarlarının 2017 yılı dönem sonu tablolarında da 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılması gereken alacak tutarlarının aktarılmayarak 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmesi sonucunda toplam 2.822.410,03 TL 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, gelirlerin tahakkuklarına ve vadesinde tahsil edilemeyen alacakların takiplerine ilişkin muhasebe kayıtlarının Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği' nin 50'nci ve 51'inci maddeleri hükümlerine uygun olarak yapıldığı ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, vadesinde tahsil edilemeyen alacakların takiplerine ilişkin muhasebe kayıtlarının Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak yapıldığı ifade edilse de, say2000i üzerinden alınan veriler incelendiğinde 2016 yılı ve öncesinde 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedilen alacak tutarlarının 2017 yılı dönem sonuna kadar 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar hesabına aktarılmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, 2017 yılında 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında ve 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında 2.822.410,03 TL hataya neden olunmuştur. 2017 yılı mali tabloların tamlık ve doğruluğunu etkilemiştir.

BULGU 5: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Tutarlar İçin Sene Sonunda Amortisman Ayrılmaması

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 214 ve 215'inci maddeleri ile çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren gelecek yıllar stokları ve maddi duran varlıkların izlenmesi için, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının, 218 ve 219'uncu maddelerinde ise; diğer duran varlıklar hesap grubunda yer alan hesaplarda kayıtlı amortisman tabi duran varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarlarının izlenmesi için 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılacağı hükme bağlanmıştır

Mezkur Yönetmelik'in 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının işleyişini açıklayan 219' uncu maddesinde;

“ ...

2) Elden çıkarılacak amortismana tabi duran varlıkların kayıtlı değeri ile ayrılmış amortisman tutarı arasındaki fark, bu hesap grubuna aktarma işleminin yapıldığı dönem sonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”

Denilmektedir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin “Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları” başlıklı 6’ncı maddesinin 7’nci fıkrasında ise; çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortismana tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismana tabi tutulmamış kısmının tamamının amortismana tabi tutulacağı ifade edilmektedir.

UME 2017 kesin mizanında 1.502.715,18 Türk Lirası tutarında kullanım olanağını yitirmiş maddi duran varlık bulunduğu, kullanım olanağını yitiren maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının ise dönem sonu itibarıyla 1.270.144,79 TL olduğu görülmektedir.

Yönetmelik ve Genel Tebliğ hükümleri uyarınca, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen duran varlıkların, dönem sonuna kadar elden çıkarılmadığı takdirde hurdaya ayrıldığı dönemin sonunda varlığın kalan kısmının da amortismana tabi tutulması gerekmektedir.

Dönem sonunda 294-Elden Çıkarılacak Stoklar Hesabında yer alan duran varlıkların amortismana tabi tutulmamış kısımlarının tamamına amortisman ayrılmaması sonucunda 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabında ve 630-Giderler Hesabında 232.570,39 TL hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda bahsedildiği üzere, amortisman ayrılması gereken 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı tutarlar için, gerekli muhasebe kaydı yapılmak suretiyle amortisman ayırma işlemi gerçekleştirilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususun düzeltildiği belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik Hükümlerinin Yerine Getirilmemesi

17.10.2017 tarih ve 30213 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürüğe giren “*Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik*”ın Geçici 1’inci maddesinde mevcut özel hesapların devri düzenlenmiş ve b) bendinde:

“b) Muhasebe sistemi içerisinde tutulan ve kullanımları emanet hesaplarda takip edilen tutarlar 333- Emanetler Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir.” hükmü getirilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin *“Tereddütlerin giderilmesi”* başlıklı 9’uncu maddesinde yer alan *“Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında doğacak tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.”* hükmüne istinaden çıkarılan 25.12.2017 tarihli Muhasebat Genel Müdürlüğünün genel yazısında ise özel hesaplara ilişkin iş ve işlemlerin, Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik çerçevesinde 31/12/2017 tarihine kadar yapılması gerektiği belirtilmektedir.

TÜBİTAK’ın muhasebe sistemi içerisinde tutulan ve kullanımları emanet hesaplarda takip edilen özel hesapların yönetmelik hükmüne göre 333- Emanetler Hesabından çıkış yapılarak 500-Net Değer Hesabına aktarılması ve bu hesapların karşılığı olan parasal tutarların ise 102-Banka Hesabının 09-Özel Hesaplara ilişkin yardımcı hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, emanet hesaplarında takip edilen özel hesapların 500-Net Değer Hesabına ve parasal tutarların ise 102.09 özel hesaplara ilişkin banka hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümlerinde belirtilen özel hesaplara ilişkin iş ve işlemlerin 2017 yılında yapılmaması, 333-Emanetler Hesabında ve 500-Net Değer Hesabında yanıltıcı bilgiye yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle; Kamu idarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümlerinde belirtilen özel hesaplara ilişkin gerekli işlemler, BİLGEM muhasebe birimince 31/12/2017 tarih ve 201700146653 yevmiye nolu, MAM muhasebe birimince 31/12/2017 tarih ve 20170040957 yevmiye nolu, SAGE muhasebe birimince 31/12/2017 tarih ve 20170011731 yevmiye nolu, UME muhasebe birimince 31/12/2017 tarih ve 20170015660 yevmiye nolu, UZAY muhasebe birimince 31/12/2017 tarih ve 20170005436 yevmiye nolu muhasebe işlem fişleri ile 333-Emanetler Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedildiği, diğer taraftan özel hesaplara ait banka mevduatlarının banka ismi bilgisi ve vadeli/vadesiz hesap bilgisi kapsamında izlenebilmesi için Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü ile görüşülmüş, ancak Muhasebat Genel Müdürlüğü dönem başı açılış yevmiyesini 2018 yılında henüz oluşturamamış, açılış yevmiyesinin oluşturulması akabinde ilgili detaylar ivedilikle oluşturulacak ve özel hesaplara ait tutarların “102.09-Özel Hesaplar” altında izleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 31.12.2017 tarih itibariyle 333- Emanetler Hesabının alacak bakiyesinin 500-Net Değer Hesabına aktarıldığı bildirilmiş, ancak özel hesaplara ait tutarların 2018 yılında “102.09-Özel Hesaplar” altında izleneceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: TÜBİTAK’ ın Mülkiyetinde Olan Arsa ve Araziler Üzerine Bina Yapılmasına Karşın Tapu Kayıtlarında Arsa Olarak Görünmesi (Cins Tashihi Yapılmaması)

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin “*Cins tashihlerinin yapılması*” başlıklı 10’uncu maddesinde:

“1) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu İdareleri taşınmazların cins tashihi için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine

taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihiine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.” denilmektedir.

Yukarıda yazılı hükme rağmen, mülkiyeti TÜBİTAK’a (Gebze Yerleşkesi) ait arsa ve araziler üzerine hizmet binası, lojman ve sosyal tesis yapıldığı halde bunların tapu kayıtlarında halen arsa ve arazi olarak görüldüğü tespit edilmiş olup, tapu kaydının uygunluğu açısından “cins tashihi” işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle; İmar Planlarında da TÜBİTAK Gebze Yerleşkesi içinde yer alan tüm parseller, bir bütün halinde Kamusal Alan olarak gösterildiği, arazi içerisinde yapılan binalar için cins tashihiine gidilmesi durumunda; ilgili Belediyeye yol, kentsel park, yeşil alan vs. için belirli oranlarda arazi terki yapılması zorunluluğu bulunduğu, diğer taraftan, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in 5 inci maddesi uyarınca gerekli tüm kayıt ve kontrol işlemleri ile bildirimleri usulüne uygun olarak yapılmakta olduğu, konunun uygun bir çözüme kavuşturulabilmesi için çalışmaların devam etmekte olduğu, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Mülkiyeti TÜBİTAK’a (Gebze Yerleşkesi) ait arsa ve araziler üzerine yapılan yapıların cins tashihi işlemlerinin yapılmasının zorluklarından bahsedilmiş, uygun koşulların sağlanması durumunda cins tashihiinin yapılacağı bildirildiğinden bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: MARTEK A.Ş.’nin TÜBİTAK Tarafından Yapılan İhale Sonucu Belirlenen Yemek Bedelinin %10’unu TÜBİTAK’a Aktarmaması

Her yıl MAM tarafından yapılan personel yemek ihalesinin 2017 yılında BİLGEM tarafından yapıldığı, ihalenin kapsamına TÜBİTAK’ın iştiraki olan MARTEK A.Ş.’nin çalışanlarının da her yıl olduğu gibi bu yılda kapsama alındığı, ancak ihale dosyasının incelenmesinde; yemek birim fiyatlarına yemek pişirme giderlerinin dahil edilmediği görülmüştür.

Yemekler yüklenici firma tarafından MAM Mutfağında pişirilmekte ve bu giderler idare tarafından karşılanmaktadır. Dolayısıyla, yapılan giderlerin MARTEK A.Ş.’ye pay edilmesi gerekmektedir.

TÜBİTAK ile MARTEK arasında 11.06.2004 tarihinde imzalanan ve halen yürürlükte olan protokolün “5.2.1 Yemek” başlıklı maddesinde “*MARTEK A.Ş., TÜBİTAK MAM tarafından belirlenen yemek bedelini (%10 fazlası ile) öder. Veya kendi imkanları ile yemek hizmetini yürütebilir.*” Denilmektedir.

Buna göre MARTEK A.Ş.’nin ihale sonucu belirlenen yemek bedelinin % 10’ unu yemek pişirme katılım payı olarak TÜBİTAK MAM hesabına ödemesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "MARTEK A.Ş.' ye Temmuz 2013 – Mart 2018 dönemi için verilen yemek hizmeti hesaplanmıştır. Toplam 5.713.651 TL'nin % 10'u olan 571.365 TL' nin 2018 yılı içerisinde tahsili için gerekli işlem yapılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususun düzeltileceği belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****BİLANÇO**

AKTİF HESAPLAR	N Yılı 2017	PASİF HESAPLAR	N Yılı 2017
1 DÖNEN VARLIKLAR	2.766.406.899,88	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.161.043.698,02
10 HAZIR DEĞERLER	1.498.813.445,89	32 FAALİYET BORÇLARI	210.662.583,81
100 KASA HESABI	22.467,69	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	13.409.695,92
102 BANKA HESABI	1.398.748.138,65	329 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	197.252.887,89
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖN. EMİRLERİ HES. (-)	-6.067.588,50	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	782.821.274,97
104 PROJE ÖZEL HESABI	53.353.581,76	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEM. HESABI	805.576,51
105 DÖVİZ HESABI	102.991.792,89	333 EMANETLER HESABI	782.015.698,46
106 DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-50.267.722,03	34 ALINAN AVANSLAR	76.487.603,73
109 BANKA KREDİ KART. ALACAKLAR HESABI	32.775,43	340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	76.487.603,73
12 FAALİYET ALACAKLARI	790.734.380,52	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	86.649.794,26
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	784.195.232,75	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	46.581.827,28
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	5.547.564,66	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	36.675.406,14
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	991.583,11	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDAR. ADINA YAPILAN TAHSİLAT HES.	3.392.560,84
13 KURUM ALACAKLARI	201.811.568,43	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	213.316,40
139 DİĞER KURUM ALACAKLARI HESABI	201.811.568,43	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	213.316,40
14 DİĞER ALACAKLAR	8.779.596,73	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	4.682,54
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	8.779.596,73	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	4.682,54
15 STOKLAR	41.544.664,18	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	4.204.442,31
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	5.053.814,92	391 HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	4.204.442,31
151 YARI MAMULLER-ÜRETİM HESABI	35.439.081,48	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	197.168.461,06
152 MAMULLER HESABI	1.051.767,78	43 DİĞER BORÇLAR	2.383.257,23
16 ÖN ÖDEMELER	174.129.289,06	430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.383.257,23
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	68.683.877,86	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	194.785.203,83
164 AKREDİTİFLER HESABI	105.445.411,20	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HES.	194.785.203,83
18 GELECEK AYLARA AİT	430.836,20	5 ÖZ KAYNAKLAR	3.694.978.378,30

GİDERLER VE GELİR TAHAK.			
181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	430.836,20	50 NET DEĞER	3.232.232.411,71
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	50.163.118,87	500 NET DEĞER HESABI	3.232.232.411,71
190 DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	48.902.692,69	51 DEĞER HAREKETLERİ	412.465,00
191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	1.260.426,18	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	412.465,00
2 DURAN VARLIKLAR	2.286.783.637,50	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	525.814.055,68
22 FAALİYET ALACAKLARI	2.913.679,10	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	525.814.055,68
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	2.911.321,84	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-643.218.573,98
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.357,26	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-643.218.573,98
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	56.196.280,25	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	579.738.019,89
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HES.	59.994.374,00	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU	579.738.019,89
247 SERMAYE TAAHHÜTLERİ HESABI (-)	-3.798.093,75		
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	2.202.044.164,87		
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	1.510.899.314,07		
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	2.088.891,92		
252 BİNALAR HESABI	430.337.645,97		
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	540.639.964,78		
254 TAŞITLAR HESABI	23.828.886,59		
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	223.472.673,16		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HES. (-)	-584.958.210,28		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	55.117.172,78		
259 YATIRIM AVANSLARI HESABI	617.825,88		
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	22.239.436,62		
260 HAKLAR HESABI	232.501.097,87		
264 ÖZEL MALİYETLER HESABI	113.233,81		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HES. (-)	-210.374.895,06		
28 GELECEK YILLARA AIT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	3.157.506,17		

281 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	3.157.506,17		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	232.570,49		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HES.	7.358.815,28		
299 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HES. (-)	-7.126.244,79		
AKTİF TOPLAMI	5.053.190.537,38	PASİF TOPLAMI	5.053.190.537,38

Bilanço Dipnotları

910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	498.222.557,34
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	498.222.557,34
914 VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI	566.154.906,20
915 VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI KARŞILIĞI HESABI	566.154.906,20
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	95.913.685,23
921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	95.913.685,23
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	54.400,00
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	54.400,00
960 EMANET DEMİRBAŞLAR HS	415.403,67
961 EMANET DEMİRBAŞLAR KARŞILIĞI HS	415.403,67
993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gel	92.265,18
999 DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	92.265,18

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

630		GİDERLER HESABI	3.525.133.091,67	600		GELİRLER HESABI	4.132.679.138,81
	01	Personel Giderleri	445.429.528,17		03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	666.994.621,95
		01 Memurlar	13.875.918,68			01 Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	666.205.908,20
		03 İşçiler	431.469.086,55			06 Kira Gelirleri	788.713,75
		04 Geçici Personel	40.439,76		04	Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel	3.217.229.760,63
		05 Diğer Personel	44.083,18			01 Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	12.070.755,85
	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet	85.394.046,90			02 Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarel. Alınan Bağış ve Y.	2.933.315.900,00
		02 Sözleşmeli Personel	750,11			04 Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	130.953,91
		03 İşçiler	85.393.296,79			05 Proje Yardımları	271.712.150,87
		04 Geçici Personel	0,00		05	Diğer Gelirler	210.439.335,39
	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	398.188.163,39			01 Faiz Gelirleri	58.557.145,45
		01 Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	3.486,06			03 Para Cezaları	1.707.035,85
		02 Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımlar	55.122.184,27			09 Diğer Çeşitli Gelirler	150.175.154,09
		03 Yolluklar	6.300.507,68		11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	30.789.915,09
		04 Yasal Giderler	3.975.013,43			01 Döviz Mevcudunun Değerlemesinde Oluşan	21.135.360,59
		05 Hizmet Alımları	314.726.623,16			03 Stokların Değerlemesinden Oluşan olumlu	0,00
		06 Temsil ve Tanıtma Giderleri	4.870.701,98			04 Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden	24.761,22
		07 Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım,Bakım ve Onarım Gid.	3.708.565,75			07 Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsinden Alacaklardaki Artı	1.817.723,18
						99 Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	7.812.070,10

	05	Cari Transferler	367.907.333,30		15	Konusu Kalmayan Karşılık Gelirleri	382.577,86
		03 Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	1.283.857,63			04 Kidem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	382.577,86
		04 Hane Halkına Yapılan Transferler	102.293.521,06		25	Kamu İd Bedelsiz Olarak Al. Mali Ol.Var Eld. Edilen Gel.	6.842.927,89
		06 Yurtdışına Yapılan Transferler	264.329.954,61			01 Gen Büt Kap Kamu İd Bedelsiz Ol Al Mali ol. var.	1.184.408,49
	07	Sermaye Transferleri	1.958.251.375,31			02 Öz Büt Kap Kamu İd Bedelsiz Ol Al Mali Olmayan Var ElEd.	5.658.519,40
		01 YURTIÇİ SERMAYE TRANSFERLERİ(Teşekkül lere)	1.958.251.375,31	610		İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HS	27.808.027,25
	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	15.675.450,90		03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gel. İndirim İade ve İsk	27.808.027,25
		01 Döviz Mevcudunun Değer. Olumsuz Kur Farkları	13.844.709,64				
		03 Stokların Değer. Olumsuz Farklar	0,01			01 Mal ve Hizmet Satış Gelirlerinden İndirim	27.808.027,25
		04 Maddi Duran Varlıkların Değer. Olumsuz Farklar	0,02			Gelirler Toplamı	4.132.679.138,81
		06 Kur Değişikliği Ned. Döviz Cinsi Borç Stokundaki Artışlar	132,37				
		07 Kur Değişikliği Ned. Döviz Cinsiden Alacaklardaki Azalış	1.457.434,24				
		99 Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri					
	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	3.040.172,30				
		03 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.010.508,54				
		04 Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	999.972,42				
		05 Diğer Gelirler	29.691,34				
	13	Amortisman Giderleri	18.800.587,99				
		01 Maddi Duran Varlıklar Amortisman Giderleri	111.018.167,89				

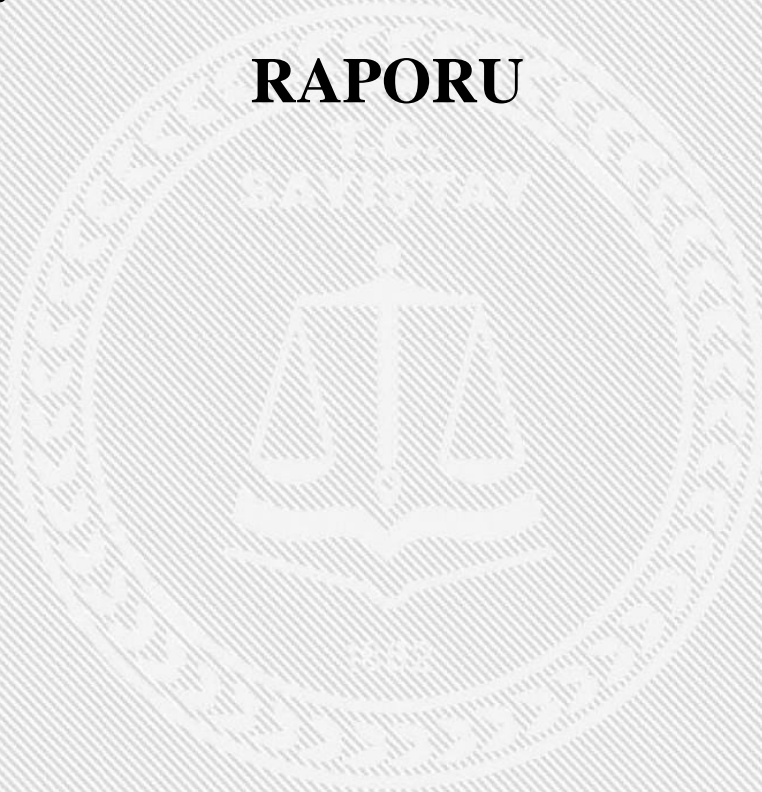
		02	Maddi Olmayan Duran Var.Amortisman Giderleri	7.782.420,10
	14		İlk Madde ve Malzeme Giderleri	56.302.218,93
		01	Kırtasiye Malzemeleri	2.012.638,23
		02	Beslenme, Gıda A. ve Mut.Kul. Tüketim Malzeme	78.633,95
		03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	693.987,57
		04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	374.790,09
		05	Temizleme Ekipmanları	763.062,19
		06	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzeme.	430.943,17
		07	Yiyecek	188.753,78
		08	İçecek	628.260,19
		10	Zirai Maddeler	45.826,36
		12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	25.101.550,84
		13	Yedek Parçalar	4.296.695,11
		14	Nakil Vasıtaları Lastikleri	18.228,69
		15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	6.524.458,14
		16	Spor Malzemeleri Grubu	29.212,00
		17	Basınçlı Ekipmanlar	119.314,38
		99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	14.995.864,24
	15		Karşılık Giderleri	18.791.255,20
		04	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	18.791.255,20
	20		Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	1.394.157,61
		99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	1.394.157,61
	25		Kamu İd. Bedelsiz Olarak Dev. Mali Olmayan Var KayGid	121.681,57
		01	Gen Büt Kap Kamu İd Bedelsiz Olarak Devr Var KayGid	121.681,57
	30		Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	55.785.493,28
		06	Proje Kapsamında	55.785.493,28

			Yapılan Cari Giderler	
	99		Diğer Giderler	51.626,82
		99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	51.626,82
			Giderler Toplamı	3.525.133.091,67
Giderler Toplamı(A)				3.525.133.091,67
Gelirler Toplamı(B)				4.132.679.138,81
İndirim; İade; İskonto Toplamı(C)				27.808.027,25
Net Gelir(D=B-C)				4.104.871.111,56
Faaliyet Sonucu(D-A)				579.738.019,89

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK
ARAŞTIRMA KURUMU**

2017 YILI

**SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM
RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	35
2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	36
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	36
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	36
5. GENEL DEĞERLENDİRME	37
6. DENETİM BULGULARI.....	42

TABLolar LİSTESİ

TABLO1: 2013-2017 STRATEJİK PLAN DÖNEMİ BÜTÇE HEDEF VE GERÇEKLEŞMELERİ 39

**TABLO2: 2017 YILI PERFORMANS PROGRAMI İLE 2017 YILI FAALİYET RAPORUNUN
KARŞILAŞTIRMASI..... 43**

1. ÖZET

Bu rapor, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Kanununun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay "*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim*" olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2013–2017 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2017 Yılı Performans Programı,
- 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

Kurumun Faaliyet Raporunun zamanında yayımlanmadığı, Stratejik Plan ve Performans Programının ise zamanında yayımlandığı ve ilgili mevzuatla belirlenen usullere uygun olduğu anlaşıldığından raporlama gerekliliklerini kısmen yerine getirdiği görülmüştür.

Performans Programı, performans bilgisinin içeriğine yönelik kriterlerden ilgililik, ölçülebilirlik ve iyi tanımlanma açısından değerlendirilmiş; Faaliyet Raporu ise performans bilgisinin içeriğine yönelik kriterlerden tutarlılık, doğrulanabilirlik, geçerlilik/ikna edicilik açısından incelenmiştir. Bu incelemelerin sonucunda, Faaliyet Raporunun bulgularda belirtilen nedenler dışında bu kriterlere uyduğu kanaatine varılmıştır.

İncelenen veri kayıt sisteminin; üretilen performans bilgisinin gerçekleşmeleri doğru ve tam olarak yansıttığı, göstergenin tanımına dayalı olarak gerçekleşmelerle ilgili olmayan hususları içermediği ve dâhil edilmesi gereken herhangi bir hususu dışarıda bırakmadığı görülmüş ve bu nedenle incelenen veri kayıt sisteminin, hedef ve gösterge açısından performansın ölçülmesi ve raporlanması amacına uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, TÜBİTAK'ın yayımladığı 2013-2017 dönemine ait Stratejik Plan, 2017 yılı Performans Programı ve 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2017 yılı performans denetimi kapsamında TÜBİTAK'ın yayımladığı 2013-2017 dönemine ait Stratejik Plan, 2017 yılı Performans Programı ve 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Denetim yukarıda sayılan üç belge üzerinden kamu idaresinin raporlama gerekliliklerine uyumunun değerlendirilmesi, bu belgelerde sunulan performans bilgisinin değerlendirilmesi ve performans bilgisinin üretilmesi için kullanılan veri kayıt sistemlerinin değerlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirmeler için kullanılan kriterler aşağıda belirtilmiştir.

Raporlama Gerekliliklerine Uygunluk Kriterleri

Mevcudiyet	TÜBİTAK'ın, plan, program ve raporlarını yayımlayıp yayımlamadığı
Zamanlılık	TÜBİTAK'ın, program ve raporlarını yasal süre içinde yayımlayıp yayımlamadığı
Sunum	TÜBİTAK'ın, program ve raporlarının ilgili mevzuatla belirlenen usullere uyumlu olup olmadığı

Performans Bilgisinin İçeriğine Yönelik Kriterler

Stratejik Plan ve Performans Programı	İlgililik	Hedefler, göstergeler ve faaliyetler arasında mantıksal bağlantı olması
	Ölçülebilirlik	Performans programlarındaki hedeflerin ve göstergelerin ölçülebilir olması
	İyi tanımlanma	Hedefin açık ve net bir tanımının olması

Faaliyet Raporu	Tutarlılık	Hedeflerin, denetlenen idarenin planlama ve raporlama dokümanlarında (göstergeler ve alt hedefler dâhil) tutarlı olarak kullanılması
	Doğrulanabilirlik	Raporlanan değerlerin, temel veri kayıt sistemlerinin çıktısıyla tutarlı olması
	İkna edicilik/ Geçerlilik	Planlanan ve raporlanan performans arasındaki her tür sapmanın denetlenen idare tarafından ele alınması ve sapmayı açıklayan nedenlerin geçerli/ inandırıcı olması

Veri Kayıt Sistemlerinin Güvenilirliğine Yönelik Kriterler

Doğruluk	Üretilen performans bilgisinin gerçekleştirmeleri doğru yansıtması ve göstergenin tanımına dayalı olarak gerçekleştirmelerle ilgili olmayan hususları içermemesi
Tamlık	Üretilen performans bilgisinin gerçekleştirmeleri tam olarak yansıtması ve göstergenin tanımına dayalı olarak dahil edilmesi gereken herhangi bir hususu dışarıda bırakmaması

Stratejik Plan

TÜBİTAK 2013-2017 Stratejik Planının son senesi olduğu için 2013-2017 dönemine ilişkin genel bir değerlendirme yapılmıştır. 2013-2017 Stratejik Planının gerçekleşmesine ilişkin değerlendirme neticesinde;

2013-2017 Stratejik Planı dönemine ilişkin bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri aşağıda belirtilmiş olup, 5 yıllık dönem içinde TÜBİTAK bütçesi %172,15 oranında, bütçe gerçekleştirmeleri ise %159,71 oranında artmıştır.

Tablo1: 2013-2017 Stratejik Plan Dönemi Bütçe Hedef ve Gerçekleşmeleri

Yıl	KBÖ	Toplam Ödenek	Harcama
2013	1.745.502.000,00	2.556.555.916,76	2.176.375.790,59
2014	1.890.467.000,00	2.838.180.743,69	2.439.738.029,39
2015	2.087.344.000,00	3.605.563.375,08	3.179.412.314,03
2016	2.653.216.000,00	3.870.363.332,83	3.250.684.775,02
2017	3.197.036.000,00	4.401.180.609,38	3.475.905.747,91

TÜBİTAK, misyon ve vizyonunu gerçekleştirmek üzere 2013-2017 stratejik planında 4 adet amaç, bu amaçların altında 14 adet hedef ve bu hedeflere yönelik 31 performans göstergesi belirlemiştir. Kurum, stratejik planını hazırlarken amaçlarını üst politika belgelerine uygun şekilde belirlemiştir. Stratejik Planda yer alan amaç ve hedeflere ulaşmak üzere belirlenen performans göstergelerine ilişkin gelişmeler, yıllık olarak hazırlanan performans programları ve faaliyet raporları aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılmıştır.

2013-2017 yılları Performans Programlarında Stratejik planda yer alan amaç ve hedeflere ulaşmak için 14 adet performans hedefi 31 adet performans göstergesi belirlenmiştir.

2013-2017 yılları Faaliyet Raporlarında performans göstergelerine ne oranda ulaşıldığına ilişkin bilgilere ve planlanan ve gerçekleşen performans arasındaki sapmanın nedenlerine yer verildiği belirlenmiştir. Ancak, 2017 yılı Faaliyet Raporunda 2013-2017 Stratejik Planında belirlenen hedeflerin ve göstergelerin beş yıllık stratejik plan döneminde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine, belirlenen faaliyetlerin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin bir değerlendirme ve beş yıllık dönem için planlanan bütçe hedefleri ve bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin bir değerlendirme yer almamaktadır.

Stratejik plan döneminin sonunda, o yıla ait faaliyet raporunda ilgili planda belirlenen amaç, hedef ve göstergelerin beş yıllık dönemde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ve beş yıllık dönem için planlanan bütçe hedefleri ve bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin genel bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Performans Programı.

TÜBİTAK 2017 Yılı Performans Programında 14 performans hedefi, bu hedeflerin ölçülmesi için de 59 faaliyet kapsamında 31 performans göstergesi belirlenmiştir. TÜBİTAK

2017 Yılı Performans Programı Tablo 1 ve 2'deki kriterlerden mevcudiyet, zamanlılık, sunum, ilgililik, ölçülebilirlik ve iyi tanımlanma kriterleri açısından değerlendirilmiştir.

Performans Programı Hazırlama Rehberine göre; 2017 Yılı Performans Programının mevzuatta öngörülen sürede hazırlanıp kamuoyuna açıklandığı görülmüştür.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik ve Performans Programı Hazırlama Rehberine göre Performans Programında yer alan performans göstergelerinin tamamının performans hedefiyle ilgili olduğu ve ölçülebilir olduğu görülmüştür.

Faaliyet Raporu

TÜBİTAK 2017 Yılı Faaliyet Raporunda; 4 stratejik amaç, 14 stratejik hedef, 14 performans hedefi, 59 faaliyet kapsamında 31 performans göstergesinin izlendiği ve bu göstergelerden 16'sının başarılı, 15'inin gelişmeye açık olarak değerlendirildiği görülmektedir.

TÜBİTAK'ın, 2017 Yılı Faaliyet Raporu mevcudiyet, zamanlılık, sunum, tutarlılık, doğrulanabilirlik, geçerlilik/ikna edicilik kriterleri açısından değerlendirildiğinde;

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre sunum kriterlerini karşıladığı, hedef, performans hedefi ve göstergelerin tutarlı olduğu, göstergelerin doğrulanabilir olduğu, planlanan ve gerçekleşen performans arasındaki sapmanın nedenlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Ancak, 2017 yılı Faaliyet Raporunun mevzuatta öngörülen sürede kamuoyuna açıklanmadığı görülmüştür.

Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi

Faaliyet sonuçlarının ölçülmesi kurumların performans bilgisini üreten veri kayıt sistemlerinin değerlendirilmesi yoluyla yapılmaktadır. Sistem denetimini içeren bu değerlendirmenin hedefi, kamu idarelerinin raporlanan verilerde önemli bir hata olması riskini azaltmak üzere yeterli kontrol sistemleri kullanıp kullanmadığını belirlemektir.

TÜBİTAK'ın 2017 Yılı Faaliyet Raporu'nda yer alan performans bilgisinin doğruluğunu test etmek üzere tüm veri kayıt sistemleri değil, belli kriterlere göre seçilen veri kayıt sistemi değerlendirilmiştir. Veri kayıt sistemlerine yönelik denetim "BTY İnsan Kaynağının ve Toplumda BTY Yetkinliğinin Geliştirilmesine Katkı Yapmak" amacına ait aşağıdaki performans hedefleri ve göstergeleriyle sınırlandırılmıştır.

Stratejik Amaç: 4. BTY İnsan Kaynağının ve Toplumda BTY Yetkinliğinin Geliştirilmesine Katkı Yapmak

Stratejik Hedefler:

Stratejik Hedef 4.1. Desteklenen Bilim İnsanı Sayısını Artırmak

Performans Ölçüsü

1.1 Desteklenen Lisansüstü Bursiyeri Sayısı(ARDEB+BİDEB)

1.2 TÜBİTAK BİDEB Programları İle Desteklenen Toplam Kişi Sayısı

Stratejik Hedef 4.2. Toplumda BTY Kültürünün Yaygınlaştırılmasını Tetiklemek

Performans Ölçüsü

1.1 Desteklenen Bilim Merkezi Sayısı

1.2 Bilim Toplum Proje Çağrılarına Yapılan Başvuru Sayısı

1.3 Popüler Bilim Dergilerinin Toplam Net Satış Adeti (1.000 Adet)

Seçilen veri kayıt sisteminin; üretilen performans bilgisinin gerçekleştirmelerini doğru ve tam olarak yansıttığı, göstergenin tanımına dayalı olarak gerçekleştirmelerle ilgili olmayan hususları içermediği, dahil edilmesi gereken herhangi bir hususu dışarıda bırakmadığı görülmüş olup, hedef ve gösterge açısından performansın ölçülmesi ve raporlanması amacına uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

Veri kayıt sistemleri üzerindeki inceleme, her ne kadar performans bilgisinin doğruluğunu test etmek amacıyla gerçekleştirilse de, güvenilir veri kayıt sistemlerinin mevcudiyeti raporlanan verilerdeki hata olasılığını ortadan kaldırmaz. Bu nedenle veri kayıt sistemleri hakkındaki olumlu değerlendirme, TÜBİTAK'ın faaliyet raporunda sunduğu performans bilgisinin doğruluğu hakkında mutlak güvence sağlamaz.

Sonuç:

2017 Yılı Faaliyet Raporunda tespit edilen eksikliklerin sonraki yıllarda tekrarlanmaması için denetim bulguları aşağıda ortaya konulmuştur. TÜBİTAK hazırlayacağı Faaliyet Raporunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Faaliyet

raporları” başlıklı 41’inci maddesi ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik hükümleri ve bulgular çerçevesinde yeniden gözden geçirmelidir.

6. DENETİM BULGULARI

A. Stratejik Planın Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Performans Programının Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

C. Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi

BULGU 1: Faaliyet Raporunun Zamanında Yayınlanmaması

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik’in 11.maddesinin 2’nci fıkrasında:

"(2) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının ilgili mali yıla ilişkin idare faaliyet raporları üst yöneticileri tarafından izleyen mali yılın en geç (Değişik ibare:RG-22/11/2014-29183) Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanır. Bu raporların birer örneği aynı süre içerisinde Sayıştaya ve Bakanlığa gönderilir." Hükümü yer almaktadır. Bu hükme göre İdare Faaliyet Raporlarının Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanması ve Sayıştay Başkanlığı'na gönderilmesi gerekmektedir.

TÜBİTAK 2017 yılı İdare Faaliyet Raporunun Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna duyurulmadığı ve Sayıştay Başkanlığı'na gönderilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; *"Kurumumuzda 2017 yılı muhasebe işlemleri için Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne ait say2000i sistemi kullanılmaktaydı. Söz konusu sistemden kaynaklanan hatalar ve aksaklıklar sebebiyle dönem sonu işlemleri zamanında tamamlanamamış olup, 2017 yılı bilançosu zamanında alınamamıştır. Sistem kaynaklı hata giderildiğinde ivedilikle dönem sonu işlemler tamamlanmış ve 2017 yılı bilançosu 20/03/2018 tarihinde alınabilmektedir. Dolayısıyla bu süreçte Say2000i sisteminde yaşanan sorunlar*

nedeniyle gecikme yaşanmış ve TÜBİTAK 2017 Yılı Faaliyet Raporu gecikmeli olarak yayımlanmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında Say2000i sisteminde yaşanan sorunlar nedeniyle faaliyet raporunun gecikmeli olarak yayımlandığı belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Performans Programında Yer Alan Performans Göstergeleri İçin Hedeflenen Rakamların İdare Faaliyet Raporuna Yanlış Aktarılması

2017 yılı Performans Programında yer alan performans göstergeleri için hedeflenen rakamların 2017 yılı İdare Faaliyet Raporuna aşağıda ayrıntılı olarak gösterildiği üzere yanlış aktarıldığı tespit edilmiştir.

Tablo2: 2017 Yılı Performans Programı ile 2017 Yılı Faaliyet Raporunun Karşılaştırması

	Performans Programında Hedeflenen	Faaliyet Raporunda Hedeflenen
Stratejik Amaç: Ulusal Hedefler Doğrultusundaki Ar-Ge Faaliyetlerini Artırmak Stratejik Hedef: Uluslararası BTY İşbirliklerini Etkinleştirmek Performans Göstergeleri: 1) Yürürlükteki Proje Sayısı	390	450
Stratejik Amaç: BTY İnsan Kaynağının ve Toplumda BTY Yetkinliğinin Geliştirilmesine Katkı Yapmak Stratejik Hedef: Toplumda BTY Kültürünün Yaygınlaştırılmasını Tetiklemek Performans Göstergeleri: 1) Desteklenen Bilim Merkezi Sayısı 2) Bilim Toplum Proje Çağrılarına Yapılan Başvuru Sayısı 3) Popüler Bilim Dergilerinin Toplam Net Satış Adedi(1.000 Adet)	9 420 1500	6 6500 1900

Kamu idaresi cevabında; "TÜBİTAK 2017 Yılı Performans Programında Stratejik Amaç 1. Ulusal hedefler doğrultusundaki Ar-Ge faaliyetlerini arttırmak altında yer alan Stratejik Hedef 1.6 Uluslararası BTY işbirliklerini etkinleştirmek hedefine ait "Yürürlükteki Proje Sayısı" performans göstergesi ve Stratejik Amaç 4. BTY insan kaynağının ve toplumda BTY yetkinliğinin geliştirilmesine katkı yapmak altında yer alan Stratejik Hedef 4.2 Toplumda BTY kültürünün yaygınlaştırılmasını tetiklemek hedefine ait "Desteklenen Bilim Merkezi Sayısı, Bilim Toplum Proje Çağrularına Yapılan Başvuru Sayısı, Popüler Bilim Dergilerinin Toplam Net Satış Adeti" performans göstergeleri 2017 yılı hedef rakamlarının Faaliyet Raporuna aktarılması sehven gerçekleşmiştir.

Bundan sonraki yıllarda düzenlenen faaliyet raporlarında performans programları ile farklılık olmaması ve benzeri hataların yaşanmaması için azami dikkat gösterilecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususlar kabul edilmiş ve sonraki yıllarda faaliyet raporları ile performans programları arasında farklılık olmaması için azami dikkatin gösterileceği belirtilmiş olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

D. Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.